

 REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
 ZNANOST IN ŠPORT

 PEDAGOŠKI INŠTITUT

 EVROPSKA UNIJA
 EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
 NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

**»Krepitev socialnih in državljskih kompetenc
 strokovnih delavcev«**

Le z drugimi smo

dr. Tamara Velikonja, univ.dipl.prof.rp.
 Pedagoški inštitut

OBVLADOVANJE KONFLIKTOV V ŠOLI
 Izvori in vloga konfliktov v psihosocialnem razvoju starejših otrok in
 mladostnikov
 Strategije reševanja konfliktnih situacij v šoli

Nova Gorica, 28.6. 2018
 Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in
 Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

KONFLIKTNE SITUACIJE

 GROŽNJA ZA ODNOS

 PRILOŽNOST ZA RAZVOJ ODNOSA

Če si z mladostnikom niste blizu, izberite vedenje s
 katerim se mu boste približali, ne oddaljili.

KAJ JE KONFLIKT ?

SOOČANJE DVEH ALI VEČ ŽELJA, IDEJ, POTREB,
INTERESOV, DEJANJ.

- **INTERPERSONALNI:** konflikt med različnimi ljudmi
Individualne razlike med posamezniki (osebnost, želje, interesi, mnenja, predstave).
- **INTRAPERSONALNI:** konflikt znotraj človeka
Nasprotujoče si misli, razumevanje, vrednote, načela, čustva.

ZAZNAVNO KONTROLNA TEORIJA William T. Powers

Človek je samostojni kontrolni sistem, ki
izvaja kontrolne procese.

Powers, 2016

Ko želimo uresničiti cilje, ki smo si jih zadali, pogosto
motimo kontrolni proces drugih ljudi, ki ravno tako
nekaj kontrolirajo, da bi uresničili svoj cilj.

KONFLIKT

Powers, 2016

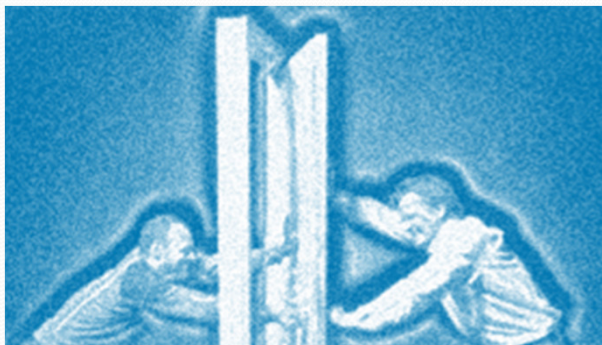
NAČINI OBVLADOVANJA KONFLIKTOV

- **Tekmovanje:** uporabimo kakršnakoli sredstva, za dosego lastnega cilja.
- **Prilagoditev:** naredimo, kar drugi želi.
- **Izogibanje:** umaknemo se iz konflikta.
- **Kompromis:** najdemo rešitev, ki bo sprejemljiva za vse vpletene strani. Nihče ni poražen.

TEKMOVANJE

PRILAGODITEV

IZOGIBANJE

KOMPROMIS

ŠOLA - IDEALNO GOJIŠČE ZA RAZVOJ KONFLIKTOV

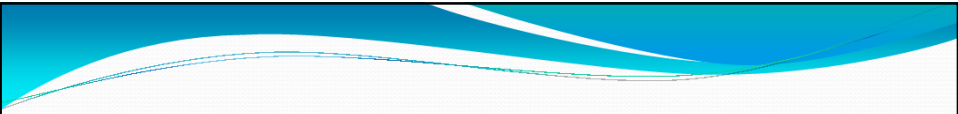
- NEKATERI VODIJO IN NADZIRAJO
- DRUGI SO VODENI IN NADZIRANI

Nameni dijakov in razumevanje zahtev so drugačni od vaših namenov in vašega razumevanja zahtev, zato ni nič čudnega, da prihaja do sporov in pogajanj med vami in dijaki.

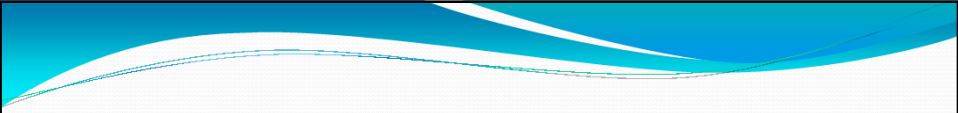

PRISLUHnite SPOROČILOm DIJAKOV IN
POSKUŠAJTE RAZUMETI TUDI NJIHOV
PRAV.

Če vas dijaki doživljajo kot profesorja, ki mu je mar zanje, navadno uspejo najti način, kako slediti pravilom.

Profesorji s svojimi odzivi ponazarjate standarde, ki jih od dijakov pričakujete. Vzorec, ki ga daste, velikokrat dopolnjuje tistega od dijakov.

Nadzorujete lahko le svoje vedenje, vedenja dijakov ne morete.

PODROČJE SOCIALNE KONVENCIJE

- Pravila in norme za nemoteno, učinkovito delovanje družbenih področij.
- Normativna sila konvencionalnih vprašanj je znotraj družbenega sistema, v katerem je pravilo nastalo.
- Odstopajoča vedenja, so tista, ki so neprimerna okolju.

MORALNO PODROČJE

- Izhajamo iz posledic določenih razmerij med ljudmi.
- Moralni prestopki imajo bistvene posledice na pravice drugih ljudi in njihovo blaginjo.
- Moralna vprašanja se obravnavajo neodvisno od družbenih norm in so posplošena glede na družbo in kulturo.
- Vedenja, ki ponazarjajo kršitve znotraj moralnega področja, zadevajo predmet pravičnosti in poštenosti, povzročajo fizično škodo in psihično škodo.

PODROČJE OSEBNE IZBIRE

- Se nanaša na poznavanje lastne osebnosti in identitete.
- Gre za uveljavljanje nadzora nad osebnimi vprašanji in željami v povezavi s svojim lastnim telesom, zasebnimi vidiki življenja in izbiro prijateljev, ki zadevajo vidike zasebnega življenja.

KOMUNIKACIJA

- Bodimo pozorni na to, kako se izražamo.
- Preverjajmo kako je mladostnik dojel naše sporočilo.
- Upoštevajmo dostojanstvo človeka.
- Prijazno pospremimo osebo v želeno smer.
- Pozdravimo vsakega dijaka ob vstopu v razred.
- Izbirajmo ustrezno telesno postavitev v komunikaciji.

Vaja: osebni prostor

Intimni prostor (15 – 50 cm)

Osebni prostor (0,5 - 1,5 m)

Socialni prostor (1,5 - 3,5 m)

Javni prostor (3,5 m naprej)

POMOČ DRUGEGA STROKOVNEGA DELAVCA

Vaja: odpiranje pesti

Eden stisne pest, drugi jo skuša odpreti.

Nato zamenjajta vlogi.

VZGOJNI PRISTOPI

DIREKTIVNO VODENJE

POPUSTLJIVO VODENJE

DEMOKRATIČNO VODENJE

VODENJE NARAVNANO K RAZVIJANJU
SAMOREGULACIJE

INDUKTIVNI PRISTOP

DIREKTIVNO VODENJE

- Visoka raven profesorjeve kontrole.
- Pričakovanje, da se bodo dijaki podrejali.
- Prisotne oblike kaznovanja, vpitje, žalitve, grožnje.
- Ni prisotno raziskovanje namenov dijakovega vedenja.
- Onemogočena refleksivnost posameznika.
- Potrebe dijaka niso zadovoljene.
- Upiranje dijakov, uveljavljanje podobnega stila v svojih odnosih, pretirana prilagodljivost, neodgovornost.

POPUSTLJIVO VODENJE

- Neprimerno vedenje je ignorirano.
- Ni prisotno raziskovanje namenov dijakovega vedenja.
- Onemogoča refleksivnost posameznika.
- Ni omejitev.
- Nesocialen, antisocialen dijak.

DEMOKRATIČNO VODENJE

- Upošteva se cilje profesorja in cilje dijaka.
- Dela se na odnosu in sprejema kompromise.
- Meje in pravila so smiselna, utemeljena, sproti dogovorjena.
- Profesor jasno izraža svoja pričakovanja.
- Neupoštevanju pravil sledijo v naprej znane posledice.
- Spodbujanje refleksivnosti posameznika, a ne v polni meri.

INDUKTIVNO VODENJE

- Dijake usmerjamo k razmišljanju o škodljivih posledicah, ki jih povzroči njihovo neprimerno ravnanje drugi osebi.
- Spodbujanje razvoja empatičnih zmožnosti.
- Visoka refleksivnost posameznika.

VODENJE NARAVNANO K RAZVIJANJU SAMOREGULACIJE

- Pomoč dijakom pri usvajanju večje kontrole nad lastnim vedenjem.
- Samospremljanje lastnega trenutnega vedenja.
- Raziskovanje namenov.
- Visoka stopnja refleksivnosti posameznika.

UČIMO SE STRATEGIJ

Vaja: dolgčas, nerazumljenost

- Zapišite kako se odzovete, ko zaznavate dolgčas in ko zaznavate, da niste razumljeni.
- Zamenjajte list s sosedom in preizkusite njegove metode za spopadanja z dolgčasom in nerazumljenostjo.

Vaja: DIJAK SE NE STRINJA Z USTNO OCENO, KI STE MU JO DALI. OBČUTEK IMA, DA JE DOBIL PRENIZKO OCENO.

Kako se v takšni situaciji običajno odzovete?

1. DOLOČITI KAJ JE PROBLEM (prepoznati, definirati konflikt in potrebe, namene, cilje vpletenih)
2. POISKATI MOŽNE REŠITVE
3. OVREDNOTITI VSE MOŽNE REŠITVE
4. IZBRATI REŠITEV – odločitev, katera rešitev je najboljša

ZAZNAVE

Tisto kar zaznavamo sami, ni nujno enako kot tisto, kar zaznavajo drugi okrog nas.

VAJA: Kaj bi bil, če bi bila...zakaj?

Vaja: kako zaznavate dijaka

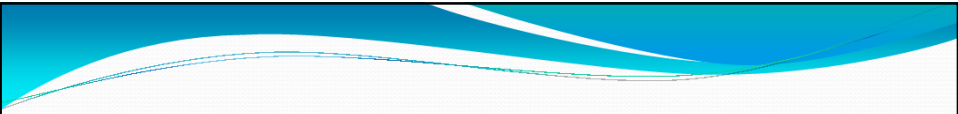
- o zasanjan - o kar začne vedno tudi konča - o energičen - o zmore se sam zabavati - o nesiguren vase - o nemiren - o agresiven - o spontan - o vpraša za pomoč, ko jo potrebuje - o utrujen - o tih - o podjeten - o ko ni uspešen hitro obupa - o nezainteresiran - o razburjen - o sproščen - o zmore kontrolirati svoja čustva	- o živahen - o umirjen - o radoveden - o žalosten - o hitro mu postane dolgčas - o napet - o pasiven - o glasen - o strpen - o boječ - o rad pripoveduje o svojih izkušnjah - o brezobziren - o igra se z ostalimi otroci - o dobrovoljen - o dvomeč - o zna se izboriti zase	- o lenoben - o navdušen - o potrpežljiv - o neučakan - o občutljiv - o osamljen - o prepirljiv - o siguren vase - o samostojen - o ima šibko koncentracijo - o sramežljiv - o ima dobro koncentracijo - o rad pomaga - o nesamostojen - o prijazen - o z zadovoljstvom prihaja v šolo
---	---	---

	DOM	ŠOLA
VPLETENI V POGOVORU	Ponavadi dve osebi Pogovor poteka tukaj in zdaj	Ponavadi je večja skupina Dijaki morajo več poslušat
PREDMET ZANIMANJA	Teme so bolj povezane z vsakdanjim življenjem dijaka	Nove teme
RAVEN POGOVORA	Nižje jezikovne zahteve, kakršnakoli komunikacija je v redu	Jezik vezan na temo, višja raven abstraktnega jezika

Sklep

Primaren vzrok konfliktov med ljudmi je to, da želimo druge kontrolirati.

Če upoštevamo cilje drugega in vpliv le-teh na njegovo vedenje, bomo razumeli, zakaj ta oseba ne počne stvari, ki jih zahtevamo od nje.

NE STREMETI K TEMU, DA BI
PREMAGALI DIJAKE, AMPAK K
TEMU, DA BI PREMAGALI SVOJE
OMEJITVE.

Priporočena literatura:

- Chalvin, M.J. (2004). Kako preprečiti konflikte. Radovljica: Didakta.
- Powers, W. (2016). Umevanje vedenja. Kranj: Evropski inštitut za realitetno terapijo.
- Schilling, D. (2000). 50 dejavnosti za razvijanje čustvene inteligence. 3. stopnja: za delo z mladostniki od 14 do 18 let. Ljubljana: Inštitut za razvijanje osebne kakovosti.
- Vec, T. (2005). Komunikacija – umevanje sporazuma. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.